

School Gardening
Resources

PRIMARY LEVEL

BORD BIA
IRISH FOOD BOARD

Cara agus Namhad sa Ghairdín

Am na Bliana		Le linn an tséasúir fáis den chuid is mó
Aidhm		Chun páistí a chur ar an eolas faoi éagsúlacht na rudaí beo a áitíonn an ghairdín agus iad siúd ar cairde agus namhaid iad a aithint.*
Acmhainní de dhíth		Pictiúir díobh seo a leanas: dianscaoilteoirí, drámhóirí, feithidí agus a gcuid larbhaí, damhán alla, frog, gráinneog, meantán gorm, lon dubh.
Ábharthacht Thras-Churaclam		OSIE: Rudaí beo, feacht agus cúram comhshaoil, sainathint feithidí, slabhraí bia Teangacha: Focail nua, litearthacht, litriú Curacclam Neamhfoirmiúil: Scoileanna Glasa, Discover Primary Science * Seachain an focal “lotnaid” a úsáid.

Dianscaoilteoirí

Fungais: Orgánaigh a mhaireann ar ábhar beo nó marbh. Is maith leo áiteanna taise, dorchá. Níl gais, duilleoga nó bláthanna cosúil le plandaí acu, agus déanann siad a gcuid bia féin ag baint úsáide as clóraifill.

Baictéir: Is miocrorgánaigh iad seo atá déanta as cill amháin agus tá siad le fáil i ngach áit. Tá siad ró-bheag dúinn a fheiceáil gan micreascóp. Tá cuid acu an-mhaith; tá cinn eile díobhálach.

Drámhóirí

Péisteanna talún: Baineann péisteanna talún le grúpa inveirteabraigh ar a dtugtar anailidí. Tá súmairí sa ghrúpa seo freisin. Tá coirp deighilte ag péisteanna talún. Cuireann siad aer agus cothaithe leis an ithir

Drúchtíní agus Seilidí: Baineann siad seo le grúpa inveirteabraigh ar a dtugtar moilisc. Baineann scuideanna agus ochtapais leis an ngrúpa seo freisin. Tá coirp bhoga acu. Itheann siad agus déanann siad damáiste do phlandaí beo, ach itheann go leor speiceas cosúil leis an seilide dubh ábhar atá ag lobhadh, mar shampla duilleoga lobhadh agus aoileach. Tá an sluga liopard ar cheann díobh seo agus itheann sé plandaí marbha chomh maith le drúchtíní eile. Itheann an seilide gairdín buí fungais agus léicíní.

Mílechosaigh: Is miriapóid iad seo, grúpa créatúir a bhfuil fáinní déanta ag a gcorp, agus tá 1-2 phéire cosa ag gach fáinne. Cuimsíonn an grúpa seo an céadchosach chreice freisin. Itheann mílechosaigh duilleoga marbha agus plandaí atá ag lobhadh.

Trumpallán: Baineann na hinveirteabraigh seo leis an ngrúpa feithidí. Beathaíonn siad ar aoileach agus úsáideann siad é chun a n-óg a thógáil Tá siad tábhachtach chun aoileach a bhriseadh síos agus é a athchúrsáil isteach san ithir.

Coillearnach: Baineann na hinveirteabraigh seo leis an ngrúpa crústaigh lena n-áirítear portáin, gliomaigh, ribí róibéis agus garbháin. Is athchúrsálaithe úsáideacha iad coillearnaí agus beathaíonn siad ar dhuilleoga, adhmaid agus fungais atá ag lobhadh. Mar sin féin, is féidir leo damáiste a dhéanamh do shíológa agus uaireanta miotaíonn siad sútha talún aibí.

Feithidí Úsáideacha Agus a Larbhaí

Itheann **bóiní Dé** agus a gcuid larbhaí aifidí a dhéanann damáiste do phlandaí trína sú a shúchán agus galair a dhéanamh.

Itheann larbhaí **lásóige** agus aifidí bheach ghabhair freisin, chomh maith le cuileoga bána díobhálacha a dhiúlann súna plandaí. Déanann beacha gabhair agus lasóga bláthanna a phailniú.

Plandaí pailnithe **foichí** agus beathaíonn siad a gcuid larbhaí ar bhoilb agus aifidí mionghearrtha.

Itheann **daoil** péisteanna lúbánacha, péisteanna scoiltbholba agus seaicéid leathair a dhéanann damáiste do fhréamhacha agus do thiúbair plandaí.

Itheann **gailsigh** drúchtíní agus ábhar atá ag lobhadh, ach bíonn siad ag gráinseáil ar dhuilleoga plandaí boga freisin.

Feithidí Díobhálacha

Leagann **cuileoga fréimhe cairéad** a gcuid uibheacha i gcairéid. Déanann na cruimhe a thagann amach ó na huibheacha poill i gcairéid.

Bíonn **boilb féileacáin** bhána cabáiste ag ithe cabáiste.

Éin

Bíonn **meantáin ghorma** agus meantáin mhóra ag ithe aifidí.

Itheann **smólaigh** seilidí agus drúchtíní.

Froganna Agus Gráinneoga

Bíonn **froganna agus gráinneoga** araon ag ithe drúchtíní agus ar na seaicéid leathair atá mar larbhaí na snáthadán.

Lucha

Íosfaidh siad piseanna agus pónairí nua-curtha.